

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

P/12/123
LPO-4101-10-04/2012

Poznań, dnia 16 sierpnia 2012 r.

**Pan
Dariusz Bierła
Dyrektor
Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej
w Ostrowie Wielkopolskim**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Ostrowie Wielkopolskim kontrolę w zakresie zakupu i wykorzystania aparatury medycznej ze szczególnym uwzględnieniem środków europejskich w latach 2009 – 2012 (do 15 maja).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 14 sierpnia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK², przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia realizację w latach 2009-2012 (do 15 maja) projektu³ dotyczącego zakupu aparatury medycznej oraz spełnienia warunków przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych z wykorzystaniem tej aparatury.

Negatywną ocenę uzasadnia nie branie pod uwagę realnych możliwości zakontraktowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia świadczeń zdrowotnych z wykorzystaniem zakupionej aparatury medycznej oraz niezapewnienie odpowiedniej liczby lekarzy i techników dla obsługi tej aparatury, a także zatrudnianie ich z naruszeniem obowiązujących przepisów.

1. Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Ostrowie Wielkopolskim (ZZOZ) zrealizował w kontrolowanym okresie jeden projekt dotyczący zakupu specjalistycznej aparatury medycznej z udziałem środków europejskich. W ramach tego projektu⁴ ZZOZ zakupił tomograf komputerowy, mammograf oraz echokardiograf, na które uzyskał dofinansowanie w kwocie 2.849,2 tys. zł, w tym 1.904,2 tys. zł ze środków europejskich.

¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 82

² w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r. w zw. z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o NIK (Dz. U. Nr 227, poz. 1482 ze zm.)

³ Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny: „Zakup specjalistycznej aparatury medycznej dla Zakładu Diagnostyki Obrazowej ZZOZ w Ostrowie Wlkp.” nr WND-RPWP.05.03.00-30-052/08.

⁴ Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny: „Zakup specjalistycznej aparatury medycznej dla Zakładu Diagnostyki Obrazowej ZZOZ w Ostrowie Wlkp.” nr WND-RPWP.05.03.00-30-052/08.

Stwierdzono jednak, że decyzji o zakupie tej aparatury, podjętej w 2009 r. przez byłego dyrektora ZZOZ, nie poprzedziła analiza faktycznych możliwości zakontraktowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) świadczeń zdrowotnych udzielanych z wykorzystaniem tego sprzętu. Zakup specjalistycznej aparatury medycznej nie był w ZZOZ planowany, a decyzja o zakupie tej aparatury zapadła (w porozumieniu z Zarządem Powiatu Ostrowskiego) z chwilą pojawienia się możliwości pozyskania dofinansowania z Unii Europejskiej.

Brak możliwości zakontraktowania przez NFZ świadczeń zdrowotnych udzielanych z wykorzystaniem zakupionej aparatury medycznej⁵ skutkowało nieosiągnięciem przez ZZOZ zakładanych rezultatów tego projektu. Zaplanowaną na 2010 r. liczbę (102.154) specjalistycznych badań medycznych, przeprowadzonych sprzętem zakupionym w wyniku projektu, wykonano jedynie w 60%. Wydłużył się również okres oczekiwania na wykonanie badań tomografem komputerowym z 29 dni w 2009 r. do 80 dni w 2010 r. i 66 dni w 2011 r.

Brak lub ograniczenie kontraktu z NFZ na realizację świadczeń z wykorzystaniem zakupionego mammografu, tomografu komputerowego nie pozostawał bez wpływu na kondycję finansową ZZOZ (strata na działalności zwiększyła się z 3.769 tys. zł na koniec 2009 r. do 6.314,3 tys. zł na koniec 2011 r.). Przychody osiągnięte w wyniku realizacji świadczeń z wykorzystaniem zakupionej aparatury medycznej zmniejszyły się z 943 tys. zł w 2009 r. do 683,2 tys. zł w 2011 r., a koszty tych świadczeń wzrosły z odpowiednio 2.923,8 tys. zł do 3.472,5 tys. zł. W sytuacji braku możliwości wykonywania odpłatnych badań diagnostycznych z wykorzystaniem aparatury zakupionej z udziałem środków europejskich, w okresie pięciu lat od zakupu, a także szybkiej dekapitalizacji tego sprzętu – zakup ten, zdaniem NIK, był nieefektywny.

Stwierdzono ponadto, że ZZOZ nie wywiązał się z obowiązku poinformowania świadczeniobiorców o godzinach i miejscach udzielania świadczeń z wykorzystaniem zakupionej aparatury medycznej, a także sposobu rejestracji pacjentów oczekujących na te świadczenia, co było niezgodne z § 11 załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej⁶. Jeszcze w trakcie kontroli NIK podjęte zostały działania organizacyjne mające na celu wywiązanie się z tego obowiązku.

ZZOZ zrealizował ww. projekt zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie i harmonogramem rzeczowo-finansowym.

2. ZZOZ w kontrolowanym okresie nie spełniał warunków realizacji świadczeń zdrowotnych z wykorzystaniem zakupionej aparatury medycznej w zakresie kwalifikacji lekarzy zatrudnionych w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej (ZDO).

Zatrudnienie lekarzy ze specjalnością radiologii i diagnostyki obrazowej (lub w trakcie tej specjalności) w ZDO wzrosło z czterech w 2009 r. do ośmiu lekarzy w 2012 r. Stwierdzono jednak, że czterech lekarzy, spośród ośmiu udzielających świadczeń w 2012 r., nie posiadało certyfikatu potwierdzającego zdanie egzaminu i ukończenie szkolenia z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta, co stanowiło naruszenie przepisów art. 33c ust. 5 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe⁷. Brak ważnego certyfikatu uniemożliwia wykonywanie badań i zabiegów przy użyciu promieniowania jonizującego. W ocenie NIK, nieprawidłowości w tym zakresie mogły stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów.

Z powodu braków kadrowych, dyżury pod telefonem w ZDO oraz opisy wyników badań diagnostycznych wykonywali lekarze, którzy nie posiadali specjalizacji w radiologii II stopnia. Ustalono, że w okresie od 1 stycznia do 15 maja 2012 r. lekarze bez wymaganych uprawnień wykonali i opisali 1423 badań rentgenodiagnostycznych oraz 1.279 badań przy użyciu tomografu komputerowego.

Także z powodu braków kadrowych, przy udzielaniu w ZDO świadczeń w zakresie diagnostyki obrazowej nie przestrzegano 5 godzinnej dobowej normy czasu pracy, określonej w art. 214 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej⁸. Dotyczyło to dwóch lekarzy, których zatrudnienie w formie umowy o pracę, w wymiarze 25 godzin tygodniowo przewidywało dodatkowo wykonywanie świadczeń na wezwanie (odpowiednio 439 i 777 godzin) oraz pozostawanie w gotowości (odpowiednio 2.446,5 i 2830 godzin), a także ośmiu techników elektroradiologii, którzy w 2011 r. otrzymali dodatek zadaniowy za wykonanie badań tomografem komputerowym poza godzinami pracy wynikającymi z umowy o pracę.

⁵ dotyczy mammografu i echokardiografu w zakresie badań screeningowych

⁶ Dz. U. z 2008 r. Nr 81, poz. 484

⁷ Dz. U. z 2012 r. poz. 264

⁸ Dz. U. Nr 112, poz. 654 ze zm.

Ustalenia kontroli NIK wykazały ponadto nierzetelne prowadzenie w ZZOZ dokumentacji związanej z ewidencją czasu pracy techników elektroradiologii, polegające na braku zgodności pomiędzy listą obecności w pracy tych pracowników, a ewidencją osób faktycznie wykonujących świadczenia w ZDO. Spowodowane było to, jak wynikało ze złożonych wyjaśnień, zamianą dyżurów pomiędzy technikami elektroradiologii, dokonywaną poza grafiką dyżurów, a związaną z podejmowaniem przez nich dodatkowego zatrudnienia. Powyższe działania wskazują na niedopełnienie obowiązków przez kierownika ZDO w zakresie nadzoru nad organizacją i przestrzeganiem skróconych norm czasu pracy podległego personelu oraz prawidłowym prowadzeniem ewidencji czasu pracy.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) dokonywanie merytorycznie i finansowo uzasadnionych zakupów specjalistycznej aparatury diagnostycznej,
- 2) zapewnienie realizacji świadczeń zdrowotnych z wykorzystaniem zakupionej specjalistycznej aparatury diagnostycznej przez lekarzy posiadających wymagane uprawnienia,
- 3) podjęcie działań organizacyjnych w celu zapewnienia przestrzegania przez lekarzy radiologów i techników elektroradiologii obowiązujących norm czasu pracy przy udzielaniu świadczeń w zakresie diagnostyki obrazowej,
- 4) rzetelne prowadzenie dokumentacji związanej z ewidencją czasu pracy techników elektroradiologii.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.